

Z V O N.

UREDVAL IN ZALOŽIL

J. STRITAR.

1876.

Frans Vrhovny

*Johann
Friedrich*

NA DUNAJL

TISKALA A. KEISS IN F. LÖB.

I
66028

KAZALO.

Pesmi.

	Stran.
Belopeški jezeri	353
Biserji	369
Dunajske elegije :	
I. Jablana moja! sadú obetala si mi obilo	10
II. Žalostna od nekđaj zgodovina je bila slovanska	10
III. Oj siromak, v serce se smiliš slovenski mi jezik	21
IV. Pel zabavljičee sem Vam, ostré sem prožil pušice	56
V. Je-li mogoče? Oči ne varajo težke mi sanje	113
IV. Dan za dnevom z nebá nevsmiljeno solnce pripeka	193
VII. Kje ste pesniki vi hervšaki in pesniki serbski	230
VIII. Kar sem želel takó, izpolnilo se je — še prezgodaj	231
IX. Narod madjarski! ti sam imenuješ se viteški narod	247
X. Saj se tako ne mudi, za mizo zeleno gasilci	278
XI. Brata sta Serb in Hrvat: ljubezen naj vlada med brati	305
XII. Ti, ki je sedež ti Rim, zemljé sijajno središče	321
Junakova smert	251
Kres	199
Na bregu	369
Na Preširnovem domu	209
Nove pesmi	338
Pesem brez imena	273
Pesem serbskega slepca	225
Popotne pesmi :	
I. Oj jezero ti med garami	24
II. Lepoto zemlje pródate na drobno	25
III. Noben se kraj primerjati ne more	25
IV. Vsi, kar rodi jih zemlja rodovitna	73
Pozdrav	219
Preširnova oporoka	177
Prijatelju	289

1. Gost	1
2. Vdova	2
3. Begún	17
4. Prisega	33
5. Na meji	49
6. Bojna pesem	65
7. Junak in dete	81
8. Poslanec	97
9. Junak in lastovka	129
10. Otroku	145
Serbiji	257
Slovó (sonetni venec)	38
Stara Bolgarka	295
Topola	124
Vernitev v domovino	124
V spomin Antona Janežiča	241
V spomin Antona Janežiča	282
Zaostali tič	369

Povesti.

Bojim se te	330, 348
Gospod Mirodolski	2, 18, 34, 50, 66, 82, 98, 114, 130, 146, 161 178, 194, 210, 226, 242, 258, 274, 291, 306 322, 339, 354, 370.
Ivan Slavelj	25, 45, 57, 73, 91, 104, 119, 135, 150, 168, 185, 199, 221, 232, 249, 264, 279.
Sreča	6
V Ljubljano	315, 351

V dramatični obliki.

Apostrof	124, 140
Kosana	87
Ljubezen	152
Najemnina	188, 201
Odertnik	11, 22, 41
Rejenka	234, 251, 268
Zapravljivec	169

Obrazi iz narave.

Beršlin	310
Lastavica	182
Mavrica	367

Morje	379
Orel	217
Prepelica	214
Pri studencu	298
Smereka	263
Zora	313

Zgodovinski spisi.

Dvori in plemstvo na Nemškem	326, 344
Zgodovinske žene	36, 54, 69, 85, 101, 118

Lepoznansko-ukoviti spisi.

Literarni pogovori	14, 28, 61, 79, 94
Slovenska imena	365, 381
Šestomer slovenski	282, 363
Zona	76, 107, 207, 256, 301, 317, 334
Župnik Wakefieldski	359

Piroduoslovni spis.

Nagon, ali tudi preudarek?	71
--------------------------------------	----

Slovenski glasnik.

Beseda o Tugomeru	287
Beseda o Janežičevi slavnosti	270
Mir in sprava	156
Nove knjige	303
Tugomer	128
V spomin pokojnemu Janežiču	240

Oznanila.

Naročnikom	384
Opomba	208
"	304
Zvon	368
"	384

Listnica.

Na straneh: 16, 32, 64, 96, 112, 128, 144, 160, 192, 224, 256, 271, 304, 336, 352.

„R A J A.“

1. POST.

„Z bogom tórej, srečno hodi,
Če se ti tako mudi;
Božja roka naj te vodi,
Kamor ti srcé želí.“ —

Mirno vam se čeda pase,
Mirno v koči dete spi;
Vam na njivi žito rase,
Vam na drevji sad zori.

„Z bogom, ljuba tí družina!
Šaj te videl več ne bom;
Daleč je Ercegovina,
Solzni moj, — nesreče dom.

Raja seje, Turek žanje,
Turku sad in Raji glád!
Mir pod streho — prazne sanje!
Blizo je Turčina grád. —

Skozi Bosno solzorosno
Hitel bom domú plašan;
Kjer Turčin glavo ponosno
Dviga — plaka kristiján!

Kaj me, deva mladolice,
Gledáš tujca tí molče?
Tožna moja govorica
V óko vabi tí solzé.

Ko v slovó vam dajem roko,
Srečne gledam vas ljudi;
Žalost ta pogled globoko
Z nova v serci mi budi.

Hčerka, tebi vsa enaka,
Tvoje rasti, tvojih lét,
Žalostna domá me čaka,
Radost moja, sladki cvet!

Oj vi srečni siromaki!
Vam neznano je gorje,
Ki pod turškimi divjaki
Kristijani ga térpé.

Najdem-li še živo, zdravo
Golobičico krotkó?
Ni-li jastreba kervavo
Zapazilo je okó?

Vi ne veste, káj je Paša,
In kaj Bég je brez sercá;
Nizka kočá tá je vaša,
Košček verta in poljá.

Z bogom, ljuba tí družina!
Solnce je visoko žé;
Daleč je Ercegovina,
Z bogom, srečni ví ljudje!“

2. YDOVA.

„Mati! Turek je Lisko ukrál,
Ko sem v Rebri jo pasla!
Kdo nam bo zdaj, ko jo je odgnál,
Mleka dajal in masla?“

„Tiho, dete, zastonj je jok,
Vse je nam mirno terpetil!
Bog ne posluša vdove, otrok,
Ni pravice na sveti!“

Turek ti je očeta zakíal.
Turek brata umóril;
Sín je očeta maščeval,
Hudega nič ni stóril!

Tiho! nič ne pomaga nam!
Dete, čemú bi jokalo?
V kočó pojdi, pobéri tam,
Kar je nam še ostalo.

Téžko ne bo ti breme, lahko
Róke nesó ga otročje;
Jaz pa sinka, dete ljubó,
Vzamem v svoje naročje.

Kraj zapustímo nesrečni tá,
Tje čez mejo bežimo;
Dobri ljudje so onkraj gorá,
Tam zavetja iščimo!

Predno pa idem, z lastno rokó
Prazno zažgem domačijo;
V njej se Turek šopiril ne bó,
Ogenj naj upepeli jo!

Sin, ki nedolžne upiraš oči
Materi v lice solzeče;
Ti ne umeješ, káj se godi,
Ti ne čutiš nesreče!

Hišo glej gorečo, v spomín
Vtisni se ta ti podoba,
Da se kdaj spomniš, kaj je Turčin
In kaj turška je zloba!

Skerbno na tujem gojila te bom,
Za maščevanje hranila;
Turka čertíti učila te bom,
Serdom bom te pojila!

Leta tekó, zaželeni dan,
Dan osvete napóči;
Ti junak, z junaci obdan,
Bratom prineseš pomoči.

Ko moj sokol ti priletiš
V Ercegovino gorato,
Dvigne se Raja: „Za častni križ
In za svobodo zlato!“

(Dalje.)

B. M.

GOSPOD MIRODOLSKI.

I.

Lepo prebivališče bil si je vstvaril gospod Mirodolski. Ne da bi bila hiša bog vé kako velika in lepa; bila je nekako v sredi med kmečkim in gosposkim poslopjem. In res, kedór je hodil tod pred kakimi petémi leti, videl je na istem mestu navadno kmečko hišo, samo malo prostornejo, rekel bi, oblastnejo mimo družih po okolici, a ne da bi bila s kako posebnostjo vabila in mudila oko mimo gredočega popotnika.

Kmetje okoličani so sicer zmajávali modre glave ne čisto brez neke skrivne zadovoljnosti, da je gospod Mirodolski mnogo predrago kupil hišo in zemljišče. Res, ko bi bil hotel gospod Mirodolski stiskati svojega prednika, zadolženega kmeta, lahko bi bil odbil mnogo od kupa. A ták ni bil gospod Mirodolski. Dal mu je toliko, da je mož poplačal svoje dolgove ter kupil si na Dolenjskem drugo domovje, kjer mu želimo, da srečno živi in dobro gospodari.

Z malimi troški, po mislih novega posestnika, a mnogo preobilimi, kakor so modrovali sosedje, bila je hiša v kratkem času tako izpremenjena, da je bila videti čisto druga. Malo kedó je šel zdaj po gladkem, drobnopeščenem, cesti podobnem potu, za streljaj od hiše, da bi ne bil postal, ter z veseljem ogledoval prijaznega poslopja. Vendar preuredba ni bila posebno velika: štiri okna pri tléh, dve pod streho kakor prej — a bilo je vse tako snažno, tako čedno, tako praznično; vse je pričalo, da vlada tu umna roka izobraženega gospodarja, možá, ki je dolgo živel po mestih, a naposled za stare dni tukaj si izbral prijetno, mirno domovje. Vse je bilo snažno, pravimo, saj to pač skoraj ni vredno, da se v misel jemlje, kar so nesnage delale lastavice pod streho, zlasti mladi rod v gnjezdu, ki še ne vé, kaj je spodobno. Rad jih je terpel gostoljubni gospod, da-si so pogosto po letu malo prezgodaj budile ga iz kratkega spanja.

Škoda skoraj, da je bilo tako malo videti prijaznega belega zidovja; štiri krepke vinske terte, katere je bil sam vsadil novi gospodar, raztezale so tako oblastno, prav na stežáj, svoje veje in mladike po zidu, da ga je, zlasti od spodaj, le malo tu pa tam bliščalo med zelenjem; in skoraj bi bile vsa okna zakrile, da bi jih ne bila neutrudno, brez milosti krotila umna gospodarjeva roka.

Prijeten je bil kraj, kjer se je naselil gospod Mirodolski; a očitati mu je bil vendar eno slabost; blaga rastlina, ki z blaženim svojim sadom razveseljuje serce človeško, toliko hvaljena, toliko prepevana vinska terta ni iméla tukaj svojega dóma. Ní čudo torej, da so bile té štiri rastline pravi ponos, prave rejenke gospoda Mirodolskega; obdeloval jih je, prilival jim, skerbel je zanje kakor včasi oče ne skerbi za svoje otroke. In rastline niso bile nehvaležne, rodévale so svojemu gospodarju obilo in, ako smemo njemu samemu verjeti, sladkega grozdja; terdil je vsaj, da nikoli nikjeri na svetu ni mu šlo tako v slást nobeno grozdje, ne vipavsko, ne ogersko in celo ne sloveče grozdje meransko. In to mu bode rad verjél, kedór je tako srečen, da iz lastne izkušnje vé, kako prijetno diši sad, katerega si je človek pridelal sam na svoji zemlji. Da so drugače sodili o njegovem pridelku sosedov hudobni jeziki, to nas ne sme motiti; zavist ima svoj sedež tudi v sicer nepopačenem kmečkem sereci.

A to ni še vse! Više namene je imel gospod Mirodolski: vino je hotel delati iz grozdja; in res, zadnje leto bil ga je pridelal toliko, da je napolnil štiri črne steklenice, zamašil jih ter zapečatil, kakor se dela z dražimi vini, ter shranil jih v kleti za visoke praznike, za posebne godove. Posebno ljubega gosta je moral imeti, moral je biti posebno dobre volje, da je šel po kosilu tiho doli v svojo skrivnostno shrambo, prinesel zaprašeno steklenico, — kar je posebno imenitno — ter nalil najprej gostu, potem sebi droben kozarček. Hudoben človek bi bil moral biti, pravi divjak, da bi ne bil z vidnim veseljem, z neko zamaknenostjo srebal blage kaplje, ter ne hvalil je nad vsa vina, kar jih rodéva olikani, vinorodni svet. Žal nam je, a zamočati ne smémo, ker nad vse nam je resnica, da posebno o tém pridelku našega pri-

jatelja, gospoda Mirodolskega, šla je po vsej okolici čudna govorica, upamo samó, da ni izvirala od kakega nehvaležnega gosta. Dajali so mu čudne, razžaljive priimke, katerih si še ne upamo imenovati, ljudje, kateri niso imeli drugega opravka; a vendar tako hudobnega človeka ni imela vsa srenja, da bi bil take pohujšljive pogovore kedaj nesel gospodu Mirodolskemu na uho; prehudo bi bili žalili dobrega moža.

Vert pred hišo bil je zagrajen sè živo sečjo, visoko, da je ni mogla preskočiti nobena žival, gosto, da se skozi ni bilo moči splaziti ne lesici, ne kuni, ne drugi tatinski zverini.

Na eni strani verta bile so gredice z navadno zelenjavo, kakoršne je potreba pri hiši, obrobljene z versto prostih cvetic, kakoršnih je videti na vsakem kmečkem vertu. Cvele so in dišale, dokler se jim je zdelo; ni jim kratkega, nedolžnega življenja krajšala pollepna človeška roka.

Pred hišo in na drugi strani hiše bilo je samo sadnje drevje. Če so se nekateri ljudje, zlasti mlajši svet, včasih posmehovali njegovemu vinárstvu, to je pa vsak rad priznaval brez zavisti, da tako lepega, tako plemenitega sadja ni bilo morebiti v vsej deželi, kakor je bilo na vertu mirodolskega gospoda. Noben gospodar ni se mogel ponašati s tako debelimi, tako žarečimi in sladkimi jabelki, kar so posebno dobro vedeli otroci, ki so hodili k njemu „tepežkat“. Česnje njegove, same cepljenke, bile so perve zrele, breskev njegovih celo ni mogel nihče prehvaliti. Ni čudo! Bilo je samo mlado, krepko drevje, — prvi je on v tem kraju presajal odrasla drevesa. — Tu ni bilo videti suhe vejice, ne gosénice na peresu, ne hroščar za lubom.

Res se je mnogo trudil z drevjem sam gospodar: snažil je in trebil in rézal; a vendar ne vemo, kako bi bilo, ako bi ne bil imel neutrudnih, brezplačnih pomagačev. Vert gospoda Mirodolskega bil je pravo zbirališče, prava obljubljena dežela mnogoverstnih tičev; tu ni bilo skoraj drevesa brez tičjega gnjezda spomladi; in po seči bilo je celo vse živo. Dobro so vedele nedolžne živalice, da tu se ni jim bati pasti in nastav, zalezovanja in preganjanja; nad njimi je čulo skerbno gospodarjevo oko. Res so mu nadležni vrabei, na pol berači, na pol tatjé, pobrali mnogokako vinsko jagodo; a to priča samo, da grozdje ni moglo biti tako kisló, kakor so ga bili razvpili hudobni jeziki; gospod Mirodolski je vse voljno terpel, če tudi ne moremo reči, da je bil tem vednim gladežem in kradežem poseben prijatelj; še zaplašil jih je, pravijo, včasih, vendar tako, da je vselej kmalo nazaj priletela lačna druhal. Da bi jih bil prav v strah prijel, to ni bilo dano dobroserčnemu možu; grozovito strašilo obesiti jim, zdélo se mu je nepošteno in morebiti tudi — nepotrebno.

Čudno pa je bilo in skoraj neverjetno to, da je bil velik, hud maček pri hiši, Kara-Mustafa po imenu, in vendar so imeli tiči mir pred njim. Nerač je gospod Mirodolski govoril o tem čudeži. Kader je prišla govorica na to, dajal ni nič prav jasnih odgovorov; videti pa je bilo, da ne govori rad o tej nevslišani mačkovi odgoji, kar morebiti kaže, da se ni

veršila tako gladko, kakor je bilo želeti. A pustimo take neprijetne preiskave; veselimo se z našim prijateljem, da se mu je posrečilo, s katerimi koli pripomočki, ukrotiti in premagati hudobno nagnenje mačkovo. Pristavimo tudi tó, da se ni uresničilo, kar so prorokovali neki černogledi proroki, ki nimajo prave vere v stanovitno izpreoburnenje grešnikovo, da se namreč s časom poverne prirojeno hudobno poželenje; naj ima gospodar žival še tako v strahu, naj jo še tako dobro in obilo redi, zadnjič pojde vendar le za svojo najljubšo hrano, za tiči in zlasti mladiči v gnjezdu. Mačkovo poboljšanje bilo je korenito in stanovitno.

To se je videlo zlasti po zimi. Gospod Mirodolski namreč je imel za svojo dolžnost, kar so mu dobrega storili krilati prijatelji o veselem poletju, povračati jim o hudem zimskem času. Po leti bili so mu tiči pomagači, po zimi ljubi gosti. Kader je bilo vse sè snegom krito, ko je žival po gozdu zmerzovala in stradala, imeli so oni pri gospodu Mirodolskem vedno pripravljeno hrano na kopnem pred hišo ter mirno zavetje in prenočišče pod streho. Posipal jim je z milodarno roko vsakoverstnega živeža, katerega je bil jeseni nabral po gozdu. Brez strahu hodila je zobat krotka druhal, kader se ji je poljubilo in vsaka živalica je dobivala, kar je vgajalo njenemu kljunu. — Kosi, brinovke, sternadi; penice, tašice, tresorepke: berlezi, ščinkovci, senice, vse zmešano, vse vprek vživalo je v lepi zložnosti darove blazega možá. Poštèni maček, Kara-Mustafa, jih je pa mirno gledal, zdaj sam, zdaj z gospodarjem, kakor bi to moralo biti tako. Nobenemu tiču ni prišlo na misel, bati se človeka ali pa tiste tiho lazeče, žarnooke živali! Ni imel torej gospod Mirodolski pravice, ponosen biti in zadovoljen s tiči, z mačkom in sè sábo? Z veseljem je gledal, kako se tiči čutijo čisto domače; terdil je celó, kar ni nemogoče, da je mnogokateri v jeseni čisto pozabil seliti se sè svojimi verstniki v daljne južne dežele; zakaj neki? hrane dovolj je imel in zavetje pri gospodu Mirodolskem.

Ena izmed glavnih posebnosti gospoda Mirodolskega bilo je serčno veselje do narave, do vsega, kar rase in se giblje, svojega življenja veselo. A rad, nad vse rad je imel tiče. Saj mora res biti terdovraten grešnik, kedor ne ljubi teh nedolžnih, veselih živalic. Zdaj, se ve da, ko je imel svoje domovje na kmetih, ni mu bilo treba hraniti jih, kakor nekdanj. v tesni ječi zapertih; zdaj, ko je bil ves vert njegov velik tičnik. To je pa vendar delal, pravijo, da je spomladi hodil po gozdih in tičev iskal. Mnogokatero gnjezdo z mladimi prinesel je domu, ter položil ga na pripraven kraj, in stari so hodili, s konca res plašni, a vedno pogumnejši, ter pitali svojo drobno družinico; hrane je bilo dovolj na vertu. In tako so ostajali mladiči sè starimi vred pri hiši.

Naravno je torej, da je bilo po gospoda Mirodolskega vertu vse polno življenja, gibanja in petja. Pervi se je na njegovem vertu oglašal ščinkovec spomladi, ko je bilo še drugod vse tiho in mervto. Kosovo petje se je razlegalo po leti z njegovega verta daleč okrog po vsej dolini.

Poleg poštenega mačka bil je pri hiši Perun, zvesti hišni čuvaj po noči, po dnevu gospodarju tovariš.

Tujcev Perun ni imel posebno v čislju, zlasti ako so se mu videli sumni ali po obleki ali po vedenji. Ni bilo varno bližati se dvoru posebno po noči; velik je bil Perun in krepak in imel je ostre zobé. A s komur je enkrat prijaznega videl gospodarja, njemu se ni bilo bati Peruna. Z otroci je bil krotak in poterpežljiv kakor jagnje in s Karo Mustafu živel je v terdem prijateljstvu.

Še z eno, imenitno osebo nam je seznaniti in, upamo, tudi sprijazniti čestitega bralca. Imeniten je bil v resnici Kokodin, videti vsaj je bilo, da se sam sebi vidi silno imeniten; nobeden v okolici ni tako veličastno visoko po konci nasil žarečega, plamenu podobnega grebena, nobeden se ni ponašal s tako dolgimi, tako ostrimi ostrigami — strah vsem sosednim petelinom; in kako modro sta mu visela dolga podbradka, tako ponosno ne nosi nobena gospá koralnih uhanov; sè svojim ostrim, serditim pogledom imel je v strahu vse dvorišče; enkrat zakokotati, z glavo zmajati bilo je dovolj — vse mu je bilo pokorno. Gorjé pa porednemu petelinčku, ako se je Kokodin userdil nad njim ter ježno ob tla brusiti jel zakrivljena svoja perutna peresa, bridkim sabljam podobna. Kara Mustafa, katerega ni mogel nič kaj terpeti, ni mu hodil rad pred obličje in Perun sam se ga je ogibal, kjer je mogel; še celo gospodarju, kadar sta se srečala, ni šel s poti, skoraj vselej moral se je ogniti gospodar, kar je rad storil dobri gospod. Vedel se je oblastno, kakor da je njegovo vse to lepo domovje; tako moško, tako visoko prizdigovaje nogé, ni stopal sam gospod Mirodolski! Pervi se je zjutraj Kokodinov glas mogočno razlegal po tihi dolini. On je znamenje dajal, za njim so se oglašali drugi po versti, vsak po svoji moči. Po pravici torej bil je znan Kokodin po vsej dolini okrog in radi so ga ljudje vpletali v govor. Pogosto se je čulo: Zgoden je, ali glasán je, ali pa tudi: stopa, kakor mirodolski petelin.

Ako nam se je samo nekoliko posrečilo seznaniti prijaznega bralca z gospodom Mirodolskim, ugane sam lahko, in ni nam treba obširno poročati da je imel naš prijatelj poleg imenovanih živali dvé lepi kravici v hlevu, v posebnem oddelku iskrega konjiča in ulujak na vertu.

(Dalje.)

B. M.

S R E Č A.

Podoba iz otročjega življenja.

„Kedaj pa pridejo oče sè sejma, mati?“

„Kader bo večerja.“

„Saj bo že skoraj tema, pa jih še ni; kaj pa delajo tako dolgo?“

„Le molči pa priden bodi; zdaj, zdaj bodo tu. Kako imaš zopet vmazane roke! Lase s čela, pa pod nosom se obriši!“

„Obljubili so mi, da mi nekaj prav lepega prinesô, če bom priden; kaj ne mati, da sem bil priden? ves dan!“

„Samo, da bi bil malo bolj pri miru!“

„Veste káj, mati? Jaz jim grem naproti, ne morem več čakati.“

„Ali te ní strah? Temà se že dela.“

„Samo do ograje pojdem, pa Sultan gré z mano.“ Sultan, ki je zvesto poslušal ta pogovor in vse razumel, je že pri vratih. Deček se spne na perste, da bi kljuko dosegel, ki je tako visoka! S težka odpre vrata, zapirati nima časa; zdaj pa v skoku po veži čez prag na vert! Deček teče, kolikor more, Sultan pa dela velikanske skoke, bolj visoke nego dolge, ter laja kakor neumen, da si ni več mlad. Že sta konci verta pri ograji. Sultan je z enim skokom čez prelaz; na oni strani pa čaka, kaj bo. Deček se ne upa dalje; ónkraj plota je smerečje — tako črno! Čez nekaj časa pes zalaja in šine kakor blisk po poti v gozd. Ne dolgo — in verne se z očetom, prilizuje se mu in dobrčka po svoji pasji navadi.

„Oče, ali ste mi kaj prinesli? Saj ste dejali, da boste!“

„Ali si bil priden?“

„Priden, priden; le mater doma vprašajte.“

Oče seže mirno v žep — in že derži deček z obema rokama — lepega „konjca“!

„Kakó je lep! moram materi pokazati“ — in spustí se v dir proti domu; Sultan pa za njim, kateri bo prej! Deček teče in konja ogleduje, vse kmalu — ali to je nevarno. Šterbonk! in na tleh leži kakor je širok in dolg, a konja ní izpustil iz roke. Hitro se pobere, konju se ní nič zgodilo.

„Glejte mati! kaj so mi prinesli!“

„Glej, káko prasko imaš na čelu!“

„O, nič ne boli mati.“

„Ali si se pa tudi lepo zahvalil očetu?“

„Rés, prav pozabil sem, saj ne bodo hudi, jelite da ne, mati?“ Večerja se kadi na mizi.

„Ne pojdeš jest? Deni konja iz rok, pa pojdi za mizo.“

„Mati, nič nisem lačen, le jejte!“

„Če nisi zdaj, boš pa potlej, nič ti ne pustimo, veš!“

Težko se dá pregovoriti — nerad poklekne za mizo na stol — v eni roki žlileo, v drugi konja. Ali kako je pa tudi lep! Prav ták, kakor je sosédov, ki ga je tolikokrat gledal čez plot, ko se je pasel po vertu. „Kaj meniš, koliko sem dal na sejmu za konja?“ — „Sto goldinarjev! — ali pa petnajst krajcarjev! saj jih je tudi vreden!“ Kako lepo ima zakrivljen vrat z gosto črno grivo po eni strani! pa košat rep mu seza skoraj do tál; tacega še sosédov nima! Prav kakor živ je, toliko da ne razgetá in ne rita!

Težava je spraviti ga v posteljo. Zadnjič leže s konjem v roci. Pozno zaspi. Vso noč se mu sanja o njem; zdaj se vozi z njim, zdaj ga jaha, urno, urno čez hribe in doline, da mu sapa uhaja, da se mu v glavi vertí. Zbudi se pred svitom; petelin je že zapel, kokoši

gredó kokotáje doli z gredi, tiči pojo na verti, vendar še vse spi — kakó so zaspani ljudjé! Njemu ni moči dalje ostati v postelji. Danes je prvi po konci!

Vse dopoldné ima opravka s konjem. Zdaj mu pride na misel: Lačen bo! Naterga mu lepe zelene trave na vertu in derží mu jo pod nos; konj se modro derží, ne dotakne se trave! — Ni lačen! Zdaj mu pride druga na misel. — „Mati, dajte mi niti.“

„Kaj pa boš z njo?“

„Boste že videli!“ — In dene mu nit okoli vratú, potem vlačí ubogo žival za sabo. Pogostoma se obrača za konjem, stokrat se mu zverne okorna žival, stokrat jo postavi na noge, vedno nevoljneje in zadnjič že precej terdó. Takó je zamišljen v delo, da ga morajo mati vedno opominjati, naj se obriše pod nosom — a ne z rokavom! Malo mu je mari, da mu zadej skozi razklane hlačiice srajčica na dan molí kakor repček mlademu srakoperju.

Zdaj ga postavi na mizo, poganja ga, prigovarja mu, kakor se govori s konjem, ali terdovratna žival se ne gane z mesta, ves dan stala bi tako! Dolgo ga gleda, čelo se mu gerbanči, bliža se počasi očetu.

„Oče!“

„Nu kaj je, Tonče? Kaj ti konj ní več po volji?“

„Oče! — *ne gré!*“

„Le molči, če boš priden, bom pa naredil, da bo šel.“

„Oče, dejte, naredite, kako pa?“

Oče podloži konju pod noge deščico sè štirimi kolesci. To je zopet veselje! Zdaj res teče konj, če ga vleče za nit, ki jo ima žival za vratom. Kako lepo zdaj derčí; zlasti po gladkih hišnih tleh se mu le redkokedaj zverne.

Drugi dan je zopet s konjem na vertu. Svojega za nit, ali recimo raji, za vajet deržé, gleda sosedovega, ki se pase in herska in razgetá, s kopitom ob tla bije ter z repom maha po nadležnih muhah. Deček ga gleda zamišljen, pogleduje svojega, videti mu je, da nekaj primerja, nič se mu prav zlagati noče. Konj pride, pasóč se, do plota, vzdigne glavo ter z radovednimi očmi pogleduje dečka. Ta ga zaplaši. Oj kako dirja po vertu! *Ta nima kolesec pod nogami!*

Zdaj si konjec lahko počije, mirno stoji v najskrivnejšem kotu noč in dan z nitjo za vratom. Ko ga deček zopet enkrat zagleda, sune ga nejevoljen z nožico, nesrečna žival se žalostno zverne in obleži. Tu naj leži, dokler ji ljubo.

Deček, kje je tvoja sreča?

Mine leto. Zopet čaka deček očeta sè sejma. Priden je bil, to se mora reči; bog vé, kaj mu pač letos prinesó. Vendar ne zopet kakega neumnega konja! Naj bi bil še tako lep, naj bi imel piščal v zadnjem konci, tam, kjer pravemu konju rep izvira! Saj ni več otrok, kakor sosedov Francek, ki še v sami srajci hodi! — O ko bi — a misliti se ne upa. To bi bilo se ve da lepo, ali — —

Oče so mu ugenili skrivno željó. — O srečni otrok! Drugi dan je nedelja — lep poletni dan. Naš mladi prijatelj gre z očetom k maši; kako ponosno stopa poleg očeta! Oče en korak, sinek pa dva; kako bi pa ne bil ponosen! V žepu ima — uro, pa svitla verižica visi mu okolo vratu po persih in po trebuhu. Prav prava ura je, kakoršno imajo gospod učitelj — kako se svéti! gotovo je zlata, ali pa sreberna! Kaj bi torej možko ne stopal, zlasti ko prideta v vas. Samo to je sitno, da gresta danes tako sama, nihče se njima ne pridruži, in vaški ljudje imajo tudi danes vsak svoj opravke!

„Mudila bova, Tonče, skoraj zadnja sva.“

Urno seže deček v žep ter pogleda na uro: „Deset minut še manjka do desetih.“

Kako so mu mati naročali doma, naj bo miren in pobožen v cérkvi; oči naj ima vedno obrnene v oltar, káj delajo gospod. Sinku hodijo misli drugód; pogosto gleda na uro, kakor da bi mu maša predolgo terpela; vedno ga morajo drezati oče, zdaj naj poklekne, zdaj naj vstane; zdaj naj se križa, zdaj naj se terka na persi; in vendar so mu mati tako prigovarjali — naj se pridno ravna po očetu!

Domá jo vedno primérja sè staro leseno uro, ki tako čestitljivo visi na steni — sama ne vé, koliko let že! Rod za rodom je šel iz hiše; ona se malo meni za to, kedó gospodári v hiši. Tik, tak; tik, tak; noč in dan, po zimi in po letu, v veselih in žalostnih časih. Malo jo moti, da ji sitne muhe vedno lazijo po čestitem obličji, da ji puščajo za sabo nespodobne spominke. Stara je, lepa ni, nič je ne brigajo pege.

Zarjavela kazalca se bližata poludnevu. Hitro deček tudi svojo naravná ua dvanajsto uro. Zdaj kažeti obé enako.

Po kosilu zopet primerja uri. Na stari sta se zdavnaj že ločila kazalca, zdaj zdaj si bodeta naravnost nasproti. Na njegovi še vedno leno čepi veliki na malem! Treba je pomagati s ključkom, to je križ! —

Popoludné bolj in bolj poredkoma pogleduje na-njo. Drugi dan jo že malo nadleguje.

In zopet se bliža sin očetu.

„Kaj pa je? Kaj te več ne veseli ura?“

„Oče! — — *ne gré!*“ —

„Le molči, pa priden bodi; kader pojdeš v Ljubljano, kupim ti tako, da bo šla.“ —

Otrok, vprašam te: Če je sreča zadovoljnost; če je srečen, kedor nima željá, vprašam te: Ali si ti srečen? Ti me gledaš in molčiš, ti ne umeš mojega vprašanja. A pride čas, ko bodeš umel, kar zdaj govorim. Iz Tončeta bodeš Tone, iz Toneta gospod Anton; imel boš zlato uro, táko, ki gre; peljal se bodeš lahko, kader se ti zljubi, z dvema konjema v Ljubljano; in vendar spominjal se bodeš sè solzami v očéh zlatega časa, zorne mladosti, nedolžnih otročjih let; v vsej obilnosti svoji spominjal se bodeš *lesenega konjca* in *ure, ki ne gré*.

DUNAJSKE ELEGIJE.

I.

Jablana moja! sadú obétala si mi obilo,
 Kader mi pride jesén, zlate darove deléc.
 Oj kakó si lepó mi cvelá v veselí pomládí!
 Cvet tvoj belo-rudeč bil je veselje očém.
 V senci se tvoji ljubó na mehki je travi ležalo,
 Ko prijazno je hlad s perjem se tvojim igral.
 Roj neutrudnih bučel po tvojem se cvetji pasočih
 Vabil je sládko brenčec spanje na trudno okó. —
 Jablana moja! sadú sedáj ne vidim obilo,
 In še ta, se mi zdí, mnogo prerano zori.
 Krasno se zunaj žari, a červ ga znotraj razjeda;
 Ta je že padel na tla, drug se že proži za njim.
 Predno ko jutranji dan prisíje, vse sadje, bojím se,
 Bode ležalo na tleh, prazno mi stalo drevó. —
 Žalost zaliva sercé, solzá okó mi zaliva,
 Ko se oziram skerbno po domovini okrog;
 Ko preštevam možé, Slovenije zveste sinove,
 Ki sem nanje svoj up stavil in vero vesel.
 Ko nam cvelá je pomlád, lepó jih je gledati bilo;
 Manj jih od dné je do dné, ta je in óni odpál.
 Serce se meni vselél, ko pade kateri, potrese;
 Pádanja konca ní, ne umíri se sercé.
 Oj samopašni ti červ, ti jim razjedaš oserčje,
 Ti sovražnik si naš, ti domovini si kvar.
 Kar mi je od sercé prijateljev palo nekdanjih,
 Njih ne štejem, naj bo, kaj-li na svetu sem jaz?
 Tebe milujem, moj dóm, da so ti nezvesti sinovi;
 To mi je žalosti vir, ki ne usahne nikdár!

II.

Žalostna od nekdáj zgodovina je bila slovanska;
 Kamor ozrem se, razpór, sužne verige, temá
 Rad blagoslavljal spomin bi vaš, pradedje, ponašal
 Rad bi se z vami unuk, — bridki mu brani spomin!
 Vi najlepše zemljé, plodovite nekdáj ste orali —
 Dalje ne govorim, da me ne zmaga bridkóst!
 Žalostna od nekdáj osoda je bila slovanska,
 Žalostna zdí se mi zdaj, bolj ko je bila kedáj!
 Naj na jutranjo stran, naj obrnem na stran se sevérno,
 Naj pogledam na jug, žalostno, tožno povsód!
 Drugi narodi krepkó, ponosno se spenjajo kvišku,
 Solnce že zlato drugod síje, v temi je Slován.
 Draga-li vam je temá? Oči vam zbada svetloba?
 Je-li prisojeno vam, biti terpinom svetá?
 Drugi gradove gradé, očesu stermečemu radost —
 Kamen lomile so jim žúljave vaše roké!
 Knjigo narave beró bistroumnosti svoje veselí —
 Čelo si križate ví, kader razlega se grom!
 Pesmi vesele pojó, praznujejo praznike drugi —
 V potu obraza terdó kruha si služite ví!
 Bister vam úm je in čile roké, povejte, Slovani!
 Kaj nesreče je vam, kaj siromaštva je vir?
 V zvezí je, v zlogi je moč, kdó vaše soštel bi število?

Brat je bratu neznan, skoraj uméta se ne!
 Čudite vi se, da svet moči ne spoštuje slovanske?
 Kje jo je videl? Kdaj ste pokazali mu jo?
 Kje so vaši možje v veleumov sovetu čestitem,
 Pesnikov vaših zakaj svet ne posluša stermeč?
 Kje so slovanski možje, ki nove učijo nauke,
 Nove resnice, modrost novo oznanjajo nam!
 Po rešitvi zastoj se oko hrepeneče ozira,
 Kakor brodnika okó išče rešilne zemlje. —
 Pridi nam, odrešenik, zdihujóč te čakamo željno,
 Kakor, ko sam je domá, matere čaka otrok.
 Naj te oblaki rosé, naj zemlja rodi te nam, pridi!
 Tvoj nam zorni obraz rešnji privéde naj dan.
 Né v viharji se nam, tí v rahlem se vetriči bližaj,
 V roki junaški ti meč naj ne žari se kerváv.
 Teklo dovolj je kervi, zastoj nam kervi so potoki;
 Miren nam pridi vladár, prórok, učitelj, poet!
 Vstani! besede zlaté visoke modrosti govóri,
 Sluša naj, čudi se svet, praša kedó in odkód?
 Bratom govóri najpréd; iz težkega spanja jih dramí:
 Bratje! minola je noč, kvišku, na delo, na boj!
 Ne na kervavi, na boj duhovni se dvignite, bratje!
 Čas je, da svoje moči svetu pokaže Slován.
 Žar ognjenih beséd naj serca oterpla jim vname,
 Sveto ljubezen naj jim vname do bratov v sereh.
 Vname ljubezen jim naj do luči, pravice, svobode;
 Vzor narodom Slovan, svetu naj bode vodnik!
 Pridi nam, odrešenik, nikár se predolgo ne mudi!
 Dan mi potéka za dnem, rad bi učakal te jaz!
 Pridi! med tvojimi rad učenci bi zadnji jaz hodil,
 Tvojih naukov vesel kose bi bratom drobil!

(*Dalje.*)

B. M.

PODERTNIK.

Podoba iz kmečkega življenja.

Osebe:

Gregor, kmet; Barba, žena njegova; Tine, Tleten, Ančka, šletna: — otroka; Kalán.

Kmečka hiša; večer.

I. Prizor. Barba in otroka; pozneje Gregor.

Barba. Skoraj bo devet, in še ga ní: — zopet se verne s praznimi rokami — vse zastoj, nam ní upanja — nobene pomoči! — Otroka, ljuba otroka! Nocoj bomo zadnjič skupaj spali pod domačo streho (zakrije si obraz s predpasnikom). Bog vé, katera usmiljena duša nam jutri dá prenočišča, snop slame za posteljo, košček kruha za večerjo! Jutri zjutraj pridejo ter izženó nas izpod strehe; mnogo dobrega nisem vžila pod njo — trud po dnevi, skerb po noči — vendar izpod strehe pregnanemu biti, to je bridko, to je hudo. Trud in skerb in molitev — vse zastoj! Nebeški oče, hudo nas izkušaj — češčno bodi tvoje sveto ime!

Otroka, nočoj smo zadnjič skupaj — jutri že bo se nam razkropiti po svetu; kedo bi nas vse skupaj vzel pod streho? Moj bog, moj bog! če sem zaslužila jaz sè svojimi grehi to šibo, — ti si oster sodnik — tepi me, ne prizanašaj mi, rada se pokorim; ali kaj sta pregrešila ta uboga, nedolžna otroka! Pojta spat, otroka.

Tine. Jaz nisem zaspan — mati; čakal bom, da pridejo oče.

Ančka, Jaz tudi, mati! (čujejo se počasni koraki.)

Gregor (pride ves pobit — vsi molčé — čez nekaj časa); Žena, zakaj ne spraviš v posteljo otrok?

Barba. Težko je iti spat brez večerje (ureže vsakemu kos kruha). Nata otroka in pojta spat — to je nočoj vajina večerja.

Tine (podaja materi svoj kos): Mati, jejti ví, vi niste nič jeli ves dan; jaz nisem lačen!

Ančka (ponuja svoj kos očetu): Jaz tudi ne, oče!

Gregor (obrnivši se v stran briše si oči): To je preveč; (kakor serdit): Otroka! jejta, pravim, če ne — pa spát, spát! — vi deti vaji ne morem.

Tine. Ne bodite hudi oče, saj greva; lahko noč, oče! lahko noč, mati! (Otroka odideta žalostna v stransko izbo, vrata ostanejo priperta.)

Gregor. Čast bodi bogu; zdaj mi je vendar nekoliko laže; vi deti ju ne morem.

Barba. Nič upanja torej!

Gregor. Nič upanja! Vse zastonj! Vse sem obletel; poterkal sem na vsaka vrata — eni ne morejo, drugi nočejo. Tolažbe, dobrih svetov, kolikor hočeš — pomoči — nihče, nihče; vse zastonj!

Barba. Ubogi mož!

Gregor. Vse sem poskusil, bil sem celo — to ti je bil težaven pot, pravi križevi pot — ne želim takega najhujšemu sovražniku. Bil sem pri tisti pijavki, tisti zverini, pri tistem — jaz ne vem, kako bi mu dejal, ali to ni človeška podoba — bog me varuj pregrehe — pri tistem oderuhu, ki nas je tako daleč prignal. Bog vé, da nisem prevzeten človek, ali serce se mi je kerčilo, noga se mi je ustavljala, ko sem se bližal tistemu nesrečnemu pragu; gorjé, kedor ga je enkrat prestopil — njemu ni več pomoči! Ko zagledam óno suho, sključeno pošast, one prežeče, bodeče oči z onim vražjim pogledom; ko pomislim: da ta prikazen je kriva vse naše nesreče, zgrabi me jeza, vse je vrelo in kipelo po meni, znositi sem se hotel enkrat nad njim, povedati mu prav od serca, naj bo, kar hoče, kaj je on — toda spomnim se tebe in otrok, zatajim se, ponižam se, toliko da nisem pokleknil pre! njim — bog mi grehe odpusti! Jamem ga prositi, kakor se bog prosi. Glejte, pravim mu, vi ste samí, nimate ne žene, ne otrok, vsega imate, kolikor vam treba in tudi malo več; vi ne veste, kaj je potreba, kaj je siromaštvo; vi ne veste, kaj je to, ko vidi oče stradati otroke. Imejte vsmiljenje in bog bo imel vsmiljenje z vami. Ne bodite ták, kakor tisti bogatin v evangeliji, ki je imel devet in devetdeset ovác, pa je šel

ter vzel ovco onemu, ki je imel edino. Saj vas ne prosim, da mi odpustite dolg — vse vam plačam, imejte samo še nekoliko poterpjenja, ne gonite nas izpod strehe! kam naj se oberremo! Pomislite, vsem nam pride zadnja ura, saj je vam ne želim še, ali vendar vsem nam pride zadnja — bog nam jo daj srečno! Pomislite, da vam bo odgovor dajati pred večnim sodnikom; bodite vsmiljeni, da vsmiljenje zadobite. Tu se skloni po konci in zareži se nad mano: Vi torej mislite, da sem res že tako pri kraji! Motite se, pravim vam, motite se; zdrav sem, krepák sem, vsi pojdete pred mano. — Kako bom odgovor dajal? Kaj sem ti krivico storil; posodil sem ti, na to mizo sem ti naštel gotovega, dobrega denarja, samega poštenega denarja; zdaj toliko, zdaj toliko; kader nisi imel za davke, za obleko, za sol, kaj vem za kaj? vselej si prišel k meni, prosil si in molédoval; dal sem se omečiti; jaz sem dober človek, predober človek; dal sem ti, posodil sem ti gotovega denarja, kolikor si potreboval, na tisto tvoje siromaštvo. Če si slabo gospodaril, ali sem jaz kriv? Svoje hočem nazaj, posojen denar; plačaj, kar si dolžán in mir besedi!

Posojen denar, odgovorim mu, posojen denar; vi sami najbolj veste, koliko ste mi zares posodili; sam bog večni vedi, kako je dolg tako naglo, tako strašno narasel. — Kaj meniš, zavpije na to, da ti bom zastonj posojeval, kedo dá meni kaj zastonj? — Še ne odjenjam, začnem mu na seree govoriti, risa bil bi omečil, ali tá človek ima seree terdó, jekleno — koso bi sklêpal na njem! — Nobene pomoči! Jutri ob deveti uri pridejo; vse bo prodano, in kedo bo kupec? — O posrečilo se mu je, kar je tako dolgo, tako zvito name-raval. Mi pojdemo in on sede na naše mesto.

(Vrata stranske izbe se počasi odpirajo, strahoma se prikaže Tine ter bliža se očetu, Ančka pride za njim in stisne se k materi.)

Tine. Vse bo prodano, oče, vse, tudi Dima, oče?

Gregor. Vse, vse, tudi Dima!

Tine. Ne, Dime ne bodo prodali, oče! jaz ne pustim. Veste káj, oče? Jutri vstanem pred dnem, pa odženem Dima v gozd; noben človek ne bo videl; zvečer, ko bodo že odšli možje, priženem jo spet nazaj in Dima bo naša.

Gregor. Bog ne daj, sin! v ječo bi me pripravil. — Krava ni več naša — nič ni več našega! —

Tine. Ne, Dime pa ne pustim — prijel se je bom za roge, obesil se ji bom okrog vrata, jaz je ne pustim! —

Gregor. Sirota, ti govoriš, kakor otrok — zakaj nisi šel v posteljo, kakor sem ti velel?

Tine. Jaz ne morem zaspiti, oče! tako mi je hudó! (Čujejo se počasni, težki koraki).

Gregor. Kedo bo neki? (Vrata se odpró — vstopi Kalán).

(Dalje.)

B. M.

LITERARNI POGOVORI.

I.

Minilo je pet let — dolga doba v kratkem človeškem življenji — od kar sem pod tem naslovom skromne svoje misli — misli diletanta, samouka — o naših slovstvenih potrebah v prosti obliki podajal prijaznemu našemu občinstvu. Prijaznemu, pravim, ker ti pogovori bili so sprejeti, kakor sem čul od mnogih strani, s toliko prijaznostjo, s tako nezasluženo pohvalo, da mi je nekako tesno sedaj, ko se pripravljam nadaljevati začeto delo.

Doživéli smo mnogo izprememb v teh petih letih, izpremenil sem se nekoliko gotovo tudi jaz, ali upam, da ne na slábo; moji nazori o umetnosti, slovstvu in naših slovstvenih potrebah, ostali so v načelih, kakoršni so bili nekdanj; morebiti, da so se nekoliko očistili, ujasnili, kar bi ne utegnilo biti na kvar naslednjim pogovorom. Ne bode se moglo, upam, po pravici mi očitati, kar se je očitalo onemu nekdanj slavnemu kraljevemu rodu: da „ní ničesa se učil, ničesa pozabil.“ Pozabil sem — če ne glava moja, vsaj seree mi je pozabilo — vse tiste prijazno-zavratne vdarce, katere so mi tako radodarno delili ljubi moji rojaki, odkar sem — bog vé, da nerad — prikazal se na slovenskem literarnem obzorji; odkar sem, nezaslišano prej pri nas! prederznil se imeti, dá! javno izrekati *svoje* misli! In ko sem truden vernil se v prejšnjo pozabljenost; ko sem, po mojih nasprotnikov ali zopernikov sodbi, obvezaval si kervave, morebiti celo smertne rane; niso mi dali mirú, kakor je spodobno poštenim, plemenitim bojevalcem. Prihajali so — ne, dovolj takih neprijetnih spominov!

„Gloria in excelsis deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.“ „Slava bogu v višavah, in mir na zemlji ljudem, kateri so dobre volje.“ Tako so angeli peli o rojstvu izveličarjevem, takó zdaj pojó mili božični zvonovi — jaz pa moram sedéti tu, ter brati — „Slovenca, političen list za slovenski narod, letnik III., šte. 146.“, list, katerega mi je — danajski dar — prinesla na dom prijateljska roka. Zakaj bi jaz ne imel mirú, ter veselil se v tem blaženem času, ravno zdaj, ko se mi je podarilo tako lepo, tako serčno darilo! „Bonae voluntatis“, „dobre volje“ sem, zakaj neki ne? ničesa ne pogrešam, ničesa mi vest ne očita; nikoli nikomur nisem nič hudega želel, ne storil, vsaj rad ne; pomagal sem, komur sem mogel in dokler sem mogel, samemu sebi najmanj. „Dobre volje“ sem, dobrega serea; nikogar ne sovražim; z veseljem bi povabil, ako bi hoteli priti, vse svoje „zopernike“, vsaj kolikor jih more v moje stanovanje, na kozarec ali dva dobrega „dalmatinca“; videli bi, da nisem tako strašno hudoben človek, pesoglavec, „duhomorec“, kakoršnega me delajo oni, pravo strašilo slovenskim otrokom, mladim in starim! Napravil bi jim rad vesel „symposion“, žalibože! brez Sokrata; sicer pa bi bili skupaj sami poštenei možjé, „all honourable men“: Agathon, Phaidros, Pausanias, Eryximachos in Aristophanes, dá, tudi našega Aristofana

naj bi mi privédli, rad bi ga gledal od obličja do obličja. In, skoraj bi bil pozabil, med nami naj bi bil tudi, „the last, not least“, slavní Grek, katerega ni bilo pri sloveči „Platonovi večerji“ — moj dragi Kalofron!

„V vinu resnica“. Pri kozarci nam bi se otajala serea, razvz-lali jeziki (strašna podoba!) Spoznavali bi se in morebiti spoznali, da nismo tako nápačni, tako na robe možjé. Dal bi morebiti slednjíč celo gledati svojim gostom — „dobre volje“ človek sem, tudi ne ve-rujem na vraže, ne dela mi strahú „mal' oocchio“ — hudi pogled — dal bi jim gledati tisto darilo, o katerem sem govoril, katero me tako veseli; morebiti bi se z mano veselili tudi oni, morebiti tudi, da ka-teri ne, ker vsi ljudje niso — „dobre volje“.

Težko je človeku biti časnikarju! Rad bi bil vesel, a brati mi je „Slovenca“; ne vsega! Odkazan mi je kos v letn. III., šte. 146. na 3. strani. Brati mi je, a kaj brati? Pisati mi je, odgovarjati, za-govarjati se, braniti mi je svojo kožo, svoje imé. Ne imena! kaj je moje imé, moja oseba? Braniti mi je svoj list, ubogo rastlinico, ka-tera ni še pognala peresca in že se je spravila nad njo gosenica, da jo v kalu zamori.

Oj Vi gospod, ki se v listu, dvakrat že imenovanem, tako pri-jazno spominjate mene in mojih „duhomornih“ dél, če že drugi ne pridejo, zakaj ne pridete vsaj Vi na prijazen pogovor pri kozarci?

Ni sicer podpisano Vaše ime — jaz imam navado podpisavati svoje zaradi odgovornosti — vendar Vas poznam, ako se ne motim. Znana zdí se mi Vaša pisava, dobra pisava, samo da ima nek — kako bi rekel? — nek „chic“, kateri se mi noče prav zlagati z Vašo blago naravo, z Vašim čestitim stanom, in me torej nekoliko moti v mojem ugibanji; — todá o tem morebiti pozneje. Znanca sva torej, ako se ne motim, „stara“ znanca: starost sama ob sebi ni sramota; saj veste, kako govori modri Solon: Staram se in (ta pristavek je važen) učim vedno se novega kaj.

Zdaj pa pride moja izpoved: zadel sem Vas enkrat z enim „dun. sonetom“ — ali dvéma, ne vém že več; bodite mi prepričani, da mi je res žal, ako Vas je bolélo; verjemite mi, da Vas nisem hotel žaliti, da mi ní bilo za Vašo osebo, bilo mi je samo za stvar; da pa ni vselej mogoče človeku, kakor bi želel, ločiti osebe od stvari, to sami dobro veste; kedor se enkrat v javnost poda, terpeti mu je mnogo, kar ní prijetno, to pa jaz dobro vem. Imenovani niste bili, ne podpisani; besede so merile na vsakega, kedor je enako ravnal; in res se je oglasil nek drug gospod, da je on tisti! Vi razlagate tudi slovstvo, ako se ne motim, govorite o pesništvu; znano Vam je torej, da pesnik ne more in ne smé splošno govoriti; pesnik treba, da je povsod konkreten — a dovolj Vam, ki to sami dobro umete.

Odpustiva si torej, blagi gospod! kar sva si morebiti, nehotoma, žalega storila; skleniva mir, zlasti v tem blaženem božičnem času, ko se poje — „in mir na zemlji ljudem, kateri so dobre (ali kakor Vi slovenite, svete) volje“. Vi ljubite svoj narod, jaz tudi; delajva torej zanj, Vi po svoje in jaz — to mi morate že pustiti — po svoje.

Najina načela niso morebiti tako različna, kakor bi mislil kedo in kakor morebiti mislite tudi Vi; različna samo sta najina pota. O tej imenitni stvari upam z Vami kedaj obširneje govoriti. Prostor, tem pogovorom odmerjen, je že skoraj pri kraji — moj list ima, žalibože! tako malo prostora! Samo to še: Vaši polemiki je pridejanega nekoliko strupa; to je tisto, kar sem gori omenil; ne gadovega strupa, ne strupa tiste odurne, raku podobne živali, ki za ljubem ali v kakem skrivnem, tamnem kotu žalostno životari; — tudi ne seršenovega ali bučelnega: pridejana mu je drobna kapljica strupa, kolikor ga ima konej svojega žela sicer tako dobrohotna, nedolžna živalica — čemerl! Še tega ni bilo potreba! Borimo se odslej s poštenim, netotrovanim orožjem! To je predgovor — malo dolg, a zdi se mi, potreben predgovor; prihodnjič odgovor! Da se zdrava in vesela snideva pri Filipih! —

S.

Listnica uredništva. g. E. L. v L. Prejeli, prosimo skoraj nadaljevanja in konca; ako dovolite nekoliko prememb, potrebnih za „Zvon“, pride skoraj na versto; obširneje o priložnosti pismeno. — g. J. K. v L. Prejeli; dobro! Vi ste stari ostali. — g. J. J. v L. Prejeli, hvalo! — g. P-p-r. Prejeli. — g. A. K. v I (J). Prejeli, pregledati ni bilo še mogoče. — g. H-z. Isto tako. — g. J. O. v V. Kaj čakate? Čas, da pošljete. — Gospode pisatelje slovenske, kateri nas hočejo razveseliti s kakim doneskom, prosimo, naj nam ne pošiljajo tolikanj pesmi in povesti, kakor dobrih spisov o naravoslovskih in zgodovinskih predmetih.

Listnica opravištv. g. V. U. v K. Na stanovanje! — g. J. F. v Br. Izimno tudi po 3 gold. — g. K. v L. Dijaška cena. — g. Fr. P. v C. bogosl. Znižana cena. — g. J. N. dij. v Z. Kolikor jih je. — g. M. M. v L. Ne zdi se nam potrebno; slovenski narodnjaki vedô, da izhaja „Zvon“, hvalo za prijazno ponudbo! — g. J. Š. v T. Pozdrav; pustite naročnino pa pridite skoraj na Dunaj, z Vami imamo posebne namene. — g. T. K. v N. Čudno in — nečudno. Storili, kakor želite. — g. S/T. in vsem gospodom, kateri želê, da se jim pošlje prejšnji „Zvon“, ves ali posamezni listi, Pesmi, Mladika in Dun. soneti, dajemo na znanje, da vsega tega blaga ni več v naših rokah.

Pervi list se pošlje vsem predplačnikom in „naročnikom“, drugi že samim predplačnikom. Ako morebiti kateri izmed gg. naročnikov ne želi prejemati lista, če tudi se je oglasil, naj nam samo ne pošlje naročnine, s tem je stvar pri kraji, lista vračati ni potreba; kedor želi zastoj prejemati list, naj se oglasi. Samo tako bo de mogoče stvar v redu voditi.

Pervi list ni vgajal nam, zlasti kar se tiče oblike, in, bojimo se, tudi ne čê. naročnikom. Nekoliko smo tega sami krivi; prepozno smo se odločili izdajati list.

Perva številka bila je stavljena po novi šegi, s presledkom med verstami; to je sicer prijetnejše očem, morebiti elegantnejše, ali bralci izgubê skoraj tri strani berila v primeri s prejšnjim „Zvonom“. Odločili smo se torej, list z nova ponatisniti dati; in v tej obliki pošlje se list vsem čê. naročnikom, kateri so poslali naročnino.

Ne moremo si kaj, da bi ne izrekli tu o kratkem serčne zahvale vsem onim gospodom, kateri tako iskreno, tako navdušeno delajo za „Zvon“. Imena ne imenujemo nobenega; začeti je lahko, končati je težko, tudi bi morebiti ne bilo vsakemu ljubo. Za vse pozdrave serčno hvalo!

Zvon izhaja 4. in 15. dan meseca; naročnina 4 gl. za vse leto; 2 gl. za polleta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Ottakring, Hauptstrasse 23.

Izdaje in ureduje: **Jos. Stritar.**

Tiskata: **A. Keiss** in **F. Löb.**